

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar
Year: 6 - Number: 20 p. 37-49, Summer 2022

Çocuk Oyunlarının Okullarda Kapsayıcılık Kùltürünün Geliřtirilmesindeki Rolü: Oyun Kardeřliđi*

*The Role of Children's Games in Developing A Culture of Inclusion in Schools: Game
Brotherhood*

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1040022>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
22.12.2021

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
22.06.2022

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.06.2022

Asya Studies

Betül Tepe

M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezi
tepebetul@hotmail.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0002-6726-2350>

Ömer Kalafatçı

M. Hilmi Güler Bilim ve Sanat Merkezi
omerkalafatci@odu.edu.tr

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0003-1601-7870>

* "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu araştırmada 2020 yılı öncesi verileri kullanılmıştır. Bu sebeple geçmişe yönelik Etik Kurul Onayı alınmamış ve bu durum makale içinde ULAKBİM TR DİZİN kararına uygun şekilde "Etik Kurul Beyanı" bölümünde açıklanmıştır.

Öz

Ülkemizde yabancı uyruklu öğrencilerin sayısının günden güne artmasıyla eğitimde kültürlerarası etkileşim ve iletişim gelişmeye başlamıştır. Ancak çoğu, Türkçe bilmeyen bu çocuklar buradaki Türk arkadaşlarıyla uyum sağlamada zorluk çekmektedir. Kapsayıcı eğitim; kültürel, sosyal, eğitimsel her türlü etkinliğe ırk, renk, cinsiyet vb. ayırt etmeden tüm çocukları dâhil ederek, ortak amaç doğrultusunda çalışarak bu çocukların birbirlerine sempati duymalarını sağlamayı hedefler. Bireyin deneyim kazanmasını sağlayan, eğlenmek amacıyla mutluluk, heyecan, merak gibi duyguları içinde barındıran bir faaliyet olarak tanımlanan oyun, çocuklar için nefes almak kadar doğaldır.

Bu araştırmada, Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin görüş ve algılarına yönelik geleneksel çocuk oyunları rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yönteminin modellerinden olan durum çalışması modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, Ordu ili Altınordu ilçesinde yer alan bir ortaokulun yedinci sınıf düzeyinde öğrenim gören, gönüllülük esasına göre seçilmiş 5'i kız, 5'i erkek olmak üzere toplam 10 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın etkinlik sürecinde aynı okulda öğrenim gören 5 yabancı uyruklu öğrenci istekleri göz önünde bulundurularak araştırma sürecine dâhil edilmiştir. Öğrencilere geleneksel oyunlarımız olan "Balık Ağı, Sırt Sırt Top Taşıma, Elden Ele, Ebe Tura 1, 2, 3" oyunları oynatıldıktan sonra Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencilerle daha iyi anlaşmaya başladıklarını, onlar hakkında daha olumlu düşündüklerini ve aynı dili konuşmasalar bile anlaşabileceklerini, ortak paydada buluşabileceklerini fark etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcılık, Oyun, Çocuk, Yabancı uyruklu, Göç

Abstract

With the increase in the number of foreign students in our country, intercultural interaction and communication in education have begun to develop. However, these children, most of whom do not speak Turkish, have difficulties in adapting to their Turkish friends here. Inclusive education; cultural, social, educational activities of all kinds, race, color, gender, etc. It aims to ensure that these children sympathize with each other by including all children without discrimination and working towards a common goal. Play, which is defined as an activity that enables the individual to gain experience and includes emotions such as happiness, excitement and curiosity for fun, is as natural as breathing for children.

In this research, it is aimed to examine the role of traditional children's games towards the views and perceptions of Turkish students about foreign students. The research was carried out with the case study model, which is one of the models of the qualitative research method. The study group of the research consists of a total of 10 students, 5 girls and 5 boys, selected on a voluntary basis, studying at the seventh-grade level of a secondary school in Altınordu district of Ordu province. During the activity period of the research, 5 foreign students studying at the same school were included in the research process considering their wishes. After playing our traditional games "Fish Net, Ball Carrying Back-to-Back, Hand to Hand, Midwife Tura 1, 2, 3", Turkish students started to get on better with foreign students, they thought more positively about them and they could get along even if they couldn't speak the same language. realized that they could meet at the denominator.

Keywords: Inclusion, Game, Child, Refugee, Migration

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Tepe, B. ve Kalafatçı, Ö. (2022). Çocuk Oyunlarının Okullarda Kapsayıcılık Kùltürünün Geliřtirilmesindeki Rolü: Oyun Kardeřliđi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 6(20), 37-49.

GİRİŞ

Yeryüzünün bir mesken olarak algılanmasıyla başlayan süreçte, varoluşsal ilkel benlikte hissedilen ölümlü olarak ikamet etme dürtüsü, zaman içerisinde mekân oluşturmaya dair daha bilinçli bir davranış biçimine dönüşmüştür. Söz konusu primitif kendiliğin ürettiği mekân kurmanın temelini de oluşturan bu arketip dürtü, insanlık tarihinde hiçbir dönemde değişiklik göstermemiştir. Yerleşme bilinciyle dünya ile kurulan ilişki türlerinden biri hâline dönüşen mekân, diğer bir deyişle “dünyevi yer”in evcilleştirilmesi, ona insansı nitelikler ekleme eylemselliği, medeniyet kurmaya doğru atılan ilk adım olmuştur (Barlas, 2021). Canlılar içinde farklı bir yerde konumlanan insansı ve insana dair olanı değerli ve anlamlı kılan, bunların buldukları mekânla kurduğu bağıdır. Göç ise insan ile mekân arasındaki bağı zedeleyen önemli bir unsurdur. Bireyler ve topluluklar çeşitli nedenlerden dolayı buldukları mekânı terk ederek başka bir mekâna göç etmektedir. Birey ve topluluk açısından göç, mekânsal bir değişikliğe karşılık gelmenin (Özer, 2004) yanında birey ve toplumun anlam ve değer dünyasının değişim ve dönüşüm yaşamasına da sebep olmaktadır (Ekici ve Tuncel, 2015). Bu başkalaşım sürecinden, terk edilen ve yerleşilen yeni mekân, bu mekândaki insanlar ve insana dair olan her unsur doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenmektedir. Bachelard’a (1969) göre evimiz ilk evrenimiz, Malouf’a (1986) göre ilk evlerimiz, ilk deneyimlerimizdir. Ailelerin küçük çocukları için evin içerisinde, bahçede, sokakta ve mahallede oyun oynamak mekânların deneyimlenmesi açısından önemli bir öge olarak görülmektedir. Mekânda geçen önemli bir olay, bireyin belleğinde diğer olaylardan farklı olarak hatırlanabilmektedir (Özak ve Gökmen, 2009). Yaşadıkları mekân ile bütünlük ilk evrenleri ve ilk deneyimleri göç sebebiyle sekteye uğrayan çocukların yeni bir mekân ve yeni bireylere uyum sağlamalarında oyunun rolü göz ardı edilemeyecek kadar önem arz etmektedir.

Bireyin deneyim kazanmasını sağlayan eğlenmek amacıyla mutluluk, heyecan, merak gibi duyguları içinde barındıran bir faaliyet olarak tanımlanan oyun, çocuklar için nefes almak kadar doğaldır. Etnik köken, dil ve diğer kültürel farklılıklar ne olursa olsun, çocukların kendilerini evrensel ifade etme şekli olan oyunlar sayesinde çocuk bir yandan içinde yaşadığı toplumun sosyal kültürel yapısını öğrenirken diğer yandan da sosyalleşerek iletişim becerilerini güçlendirir. Oyun aracılığıyla çocuklar farklı sosyal çevrelerden arkadaş edinerek farklı sosyal yapılar ile temas etme fırsatı bulurlar. Oyunlar kültürlerarası diyalogu geliştirmekte ve oyunların birçoğu ufak tefek değişikliklerle farklı ülkelerde görülmektedir (Türkan, 2018). Çocuklar, oyunlar aracılığı ile üzüntülerini, kaygılarını, sevgilerini, kıskançlıklarını, hayallerini, iç çatışmalarını, düşüncelerini ifade eder. Duygularını oyun ile yansıtır. Oyun, çocuğun kendini tanımasına ve kendini başkalarından ayıran özelliklerinin bilincine varmasına yardımcı olur. Çocuk, oynarken diğer insanlarla iletişim kurmayı, paylaşmayı, iş birliği ve yardımlaşmayı, birlikte problemleri çözmeyi öğrenir. Oyun oynarken büründükleri rol ile empatiyi, sosyal kuralları ve etik değerleri daha kolay özümser. Diğer çocuklarla birlikte olmanın zevkine varırken, onlarla oyun oynamak istiyorsa, insanlarla iyi iletişim kurmanın yollarını keşfetmesi gerektiğini kavrar (Cirhinlioğlu, 2001). Çocukların bütünlüğünde ve doğal gelişiminde önemli bir yere sahip olan oyun, Birleşmiş Milletler Beyannamesi’nde “vazgeçilmez” olarak belirtilmiştir.

Çocukların sosyalleşmesi eğitimin temel amaçlarından biridir. Gittikçe yalnızlaşan, kendi içine kapanan, bencil, paylaşmadan büyüyen bir neslin kendi toplumuyla ve başka toplumlarla sağlıklı bir ilişki yürütmesi beklenemez. Bu açıdan bakıldığında oyun, farklı kültürlerden gelen çocukları birleştirirken aynı zamanda onları tek yürek yapar. Barış elçiliği misyonu yüklenen oyun, çocukların aynı duygu ve mutluluğu paylaştığı, değerlerin yaşanarak öğrenildiği bir faaliyettir. Bu bağlamda geleneksel oyunlarımız tüm çocukları birleştirici, kültürlerarası köprü kuran bir içerikle eğitim ortamlarında sevgi iklimi oluşturur. Gökşen’in (2014) de belirttiği gibi birçok kalıcı dostluklar oyun arkadaşlığı ile kurulmaktadır. Toplumdaki sosyal barışın dinamiklerinden olan oyun komşuluğu paylaşmayı geliştirir.

Ülkemizde yabancı uyruklu öğrencilerin sayısının günden güne artmasıyla eğitimde kültürler arası etkileşim ve iletişim gelişmeye başlamıştır. Ancak çoğu Türkçe bilmeyen bu çocuklar buradaki Türk arkadaşlarıyla uyum sağlamada zorluk çekmektedir. Kapsayıcı eğitim, kültürel, sosyal, eğitsel her türlü aktiviteye; ırk, renk, cinsiyet vb. ayırt etmeden tüm çocukları dâhil eder. Ortak amaç doğrultusunda çalışarak bu çocukların birbirlerine sempati duymalarını sağlamayı hedefler. Ayrımcılığı ortadan kaldırarak bütün çocukların diğer akranlarıyla birlikte eğitim alma hakkını vurgular. Toplumsal değerlerimiz kapsayıcılık kültürünün kodlarına sahiptir. Bu bağlamda ülkemizde, Millî Eğitim Bakanlığının, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (United Nations International Children's Emergency Fund “UNICEF”) iş birliğiyle başlattığı Kapsayıcı Öğretmen Eğitimi ile başta dezavantajlı çocuklar (özel eğitime muhtaç çocuklar, geçici koruma altındaki yabancı uyruklu çocuklar, şiddete maruz

kalmış çocuklar) olmak üzere tüm çocuklara hizmet sunan eğitim personeli kapasitesini güçlendirmeyi ve her çocuğun kaliteli kapsayıcı bir eğitime erişmesini amaçlamaktadır.

Yapılan araştırmalara göre kapsayıcı eğitim ile nitelikli eğitim arasında etkin bir ilişki bulunmaktadır. Ülkemizde kapsayıcı eğitimin sağladığı olanakların daha etkin kullanılabileceği görülmektedir. Öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duyuşsal becerilerinin gelişmesinde, sorumluluk sahibi etkin yurttaşların yetişmesinde kapsayıcı eğitim önemli bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyel, herkes için eğitimin niteliğinin artırılmasını mümkün kılabilmenin yanı sıra mevcut eğitim pratiklerinin dışladığı grupları “oyuna katabilme” anlamına da gelmektedir. Nitekim Millî Eğitim Bakanlığı, özellikle yabancı uyrukluların yaşadıkları eğitim sorunlarına kapsayıcılık çerçevesinde çözüm geliştirme üzerine çalışmalar yaparak alandaki bu boşluğu gidermeye yönelik adımlar atmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığının kapsayıcı eğitime yönelik başlattığı çalışmalar ile dünyada ve ülkemizde giderek artan çokkültürlülük bu alanda araştırma yapılmasını gerekli kılmaktadır. Alan yazın incelendiğinde; yabancı uyruklulara yönelik birçok araştırma yapıldığı (Balkar, Şahin ve Işık Babahan, 2016; Börü ve Boyacı 2016; Özer, Şirin ve Oppedal, 2016; Sakız, 2016; Er ve Bayındır, 2015; Şeker ve Aslan, 2015) ve bu çalışmaların iller arasında yaşanan sorunlara yönelik olduğu görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadığı sorunların öğretmen ve idareci görüşlerine göre incelendiği çalışmalar da bulunmaktadır. Ülkemizde kapsayıcı eğitim ile ilgili yapılan çalışmalar genellikle öğretmen ve yöneticilere yöneliktir. Çocukları ve çocukların bireysel algı ve görüşlerini içeren çalışmalar sınırlı düzeydedir.

Bu araştırmada, Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin görüş ve algılarına yönelik geleneksel çocuk oyunlarının rolünün incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algıları nelerdir?
2. Geleneksel oyunlarımızın Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algıları üzerinde etkisi var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) kullanılmıştır. Durum çalışması; tek bir durum ya da olayın derinlemesine boyutsal olarak incelendiği, verilerin sistematik bir şekilde toplandığı ve gerçek ortamda neler olduğuna bakıldığı bir yöntemdir (Davey, 1991). Creswell'a (2007) göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

Çalışma Grubu

Araştırma 2019-2020 öğretim yılının ekim ayında yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ordu ili Altınordu ilçesinde yer alan bir ortaokulun yedinci sınıf düzeyinde öğrenim gören, gönüllülük esasına göre seçilmiş 5'i kız, 5'i erkek olmak üzere toplam 10 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın etkinlik sürecinde aynı okulda öğrenim gören 5 yabancı uyruklu öğrenci istekleri göz önünde bulundurularak araştırma sürecine dâhil edilmiştir. Katılımcıların korunması ve kimliklerinin gizlenmesi için katılımcılar büyük harflerle kodlanarak belirtilmiştir.

Verilerin Toplama Aracı ve Analizi

Bu çalışmada araştırmacı tarafından uzman görüşü dikkate alınarak oluşturulan görüşme formu kullanılmıştır. Formda Türk öğrencilere “Yabancı uyruklu çocuk denilince aklınıza ne geliyor? Bu konudaki düşünce ve görüşlerinizi açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir.

Öncelikle görüşme formu Türk öğrencilere uygulanmış ve bu uygulama 40 dakika sürmüştür. Görüşme formuna ek olarak, öğrencilerden "Yabancı uyruklu çocuk denilince aklınıza ne geliyor?" sorusundan yola çıkarak zihinlerinde oluşan duygu ve düşünceleri resimle ya da imgeyle ifade etmeleri istenmiştir. Öğrencilere geleneksel oyunlarımız olan “Balık Ağı, Sırt Sırt Top Taşıma, Elden Ele, Ebe Tura 1.2.3” oyunları bir ders saati süresince oynatılmıştır. Bu oyunlar iki hafta boyunca toplam sekiz defa (40 dakika x 8) oynatılmıştır. Çalışmanın başında öğrencilere uygulanan form, geleneksel oyunlar oynatıldıktan sonra tekrar uygulanarak elde edilen veriler, kodlanarak kategorize edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Verilerin analizinde oluşturulan kavram ağı şeklinde sembolleştirilmiştir. Oluşan kategorilere göre içerik analiz edilerek yorumlanmıştır.

Etik Kurul Onay Bilgileri

Bu araştırmanın verileri 2019 yılında devlet okullarında bulunan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler toplanırken etik konulara özen gösterilmiştir. Çalışma, Asya Studies dergisine 2021 yılında gönderilmiştir fakat veriler 2019 yılına aittir. TÜBİTAK ULAKBİM TR DİZİN'in verileri 2020 ve öncesi döneme ait çalışmalardan Etik Kurul İzni istenmeyebileceği yönündeki kararı doğrultusunda geçmişe yönelik etik kurul izni de alınmayacağından araştırma için etik kurul onay belgesi alınmamıştır.

BULGULAR

Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin görüş ve algılarına geleneksel çocuk oyunlarının etkisinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada elde edilen bulgular başlıklar altında sunulmuştur.

Türk Öğrencilerin Yabancı Uyruklu Öğrenciler Hakkındaki Görüşleri ve Algılarıyla İlgili Ön Görüşme Verileri

Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algılarıyla ilgili ön görüşme verilerine ilişkin oluşturulan kategoriler Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1: Yabancı Uyruklu Öğrenciler Hakkındaki Ön Görüşme Verileri

Şekil 1'de görüldüğü gibi Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algılarıyla ilgili ön görüşme verileri 5 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; “şiddet”, “merhamet-acıma”, “maddi ve manevi yük”, “kızgınlık”, “kararsızlık” olarak belirlenmiştir. Bu kategorilerle ilgili bulgular aşağıda ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Şiddet

Türk öğrencilerle yapılan ön görüşmelerde bu öğrencilerin görüşlerinden birinin yabancı uyruklu öğrencilerin şiddet eğilimli olduğu şeklindedir. Katılımcı A ve B'nin görüşleri aşağıda kavram ağı şeklinde Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2: Şiddet Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

Maddi ve Manevi Yük

Ön görüşme verilerine göre Katılımcı C ve İ'nin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri kavram ağı şeklinde Şekil 3'te gösterilmiştir. Ayrıca öğrencinin yaptığı resim Resim 1'de yer almaktadır.

Şekil 3: Maddi ve Manevi Yük Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

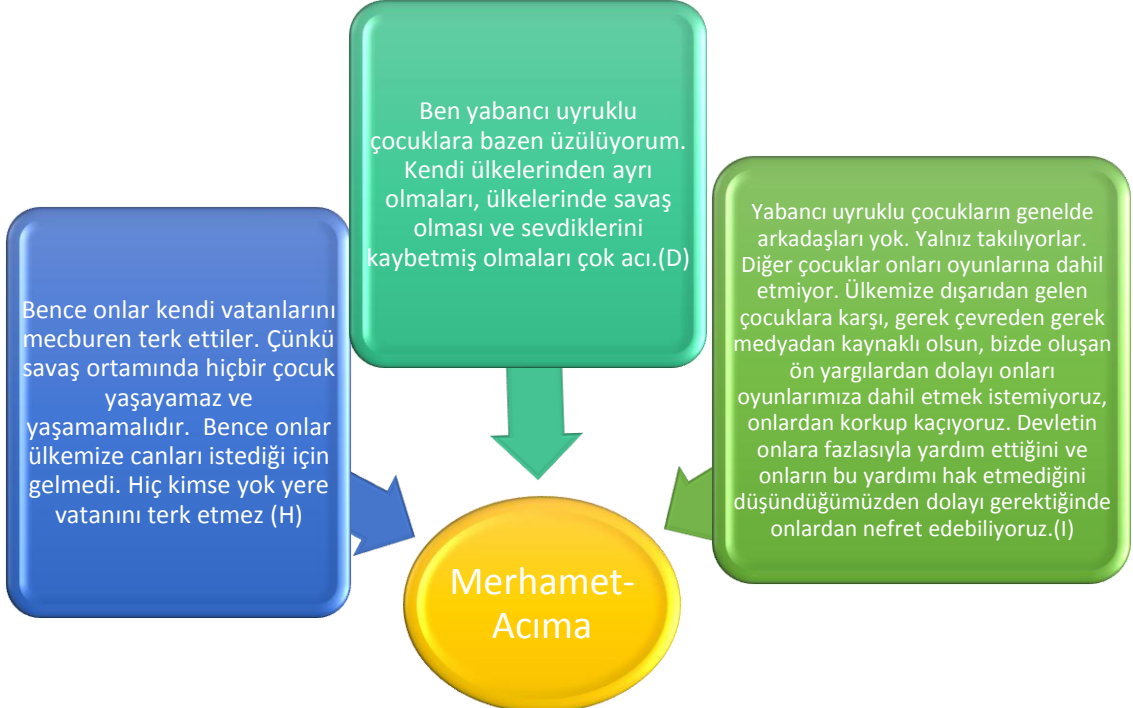
Resim 1: “Yabancı Uyruklu Çocuk Denilince Aklınıza Ne Geliyor?” Sorusundan Yola Çıkararak Zihinlerinde Oluşan Duygu ve Düşünceleri

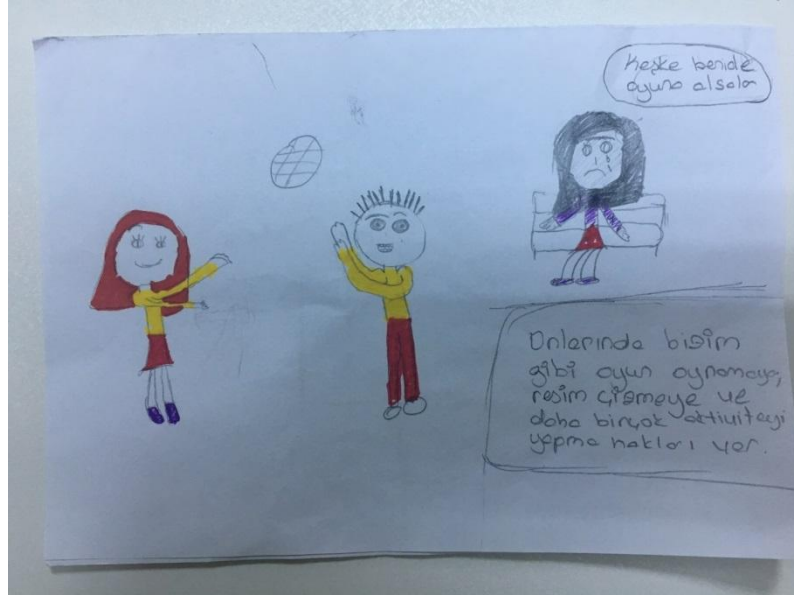
Merhamet- Acıma

Türk öğrencilerle yapılan ön görüşme sonrasında D, H ve I'nın yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri kavram ağı şeklinde Şekil 4'te gösterilmiştir. Ayrıca öğrencinin yaptığı resim Resim 2'de yer almaktadır.

Şekil 4: Merhamet- Acıma Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

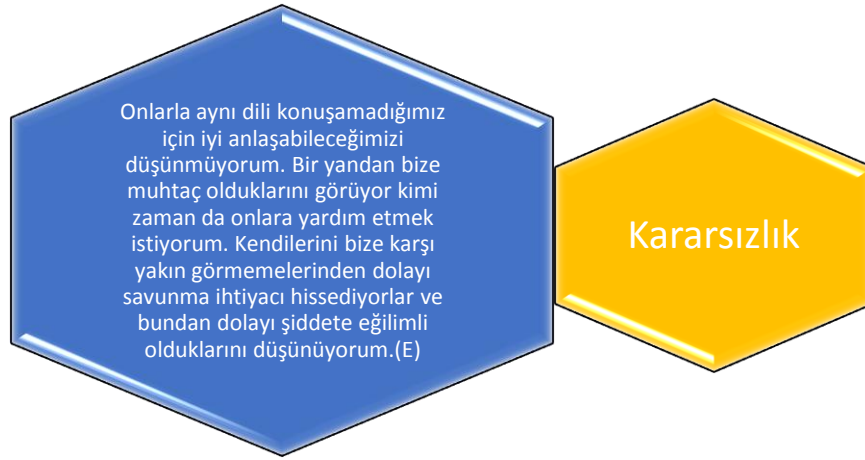
Resim 2: “Yabancı Uyruklu Çocuk Denilince Aklınıza Ne Geliyor?” Sorusundan Yola Çıkararak Zihinlerinde Oluşan Duygu ve Düşünceleri

Kararsızlık

Türk öğrencilerle yapılan ön görüşmelerde E katılımcısının yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşü kavram ağı şeklinde Şekil 5'te sunulmuştur.

Şekil 5: Kararsızlık Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

Kızgınlık

Yapılan ön görüşme sonrasında G ve F'nin yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili görüşleri kavram ağı şeklinde Şekil 6'da sunulmuştur.

Şekil 6: Kızgınlık Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

Ön görüşme uygulamasının ardından yabancı uyruklu öğrenciler kurumumuza davet edilmiş ve iki haftalık bir süreçte Türk ve yabancı uyruklu öğrencilere geleneksel oyunlarımız olan Balık Ağı, Sırt Sırta Top Taşıma, Elden Ele, Ebe Tura 1.2.3 oyunları oynatılmıştır. Oyun etkinlikleri toplamda sekiz defa (40 dakika x 8) uygulanmıştır. Uygulama süreci bittikten sonra Türk öğrencilerinin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri son görüşme ile tekrarlanmış ve içerik analizinde elde edilen veriler “empati”, “ılımlı”, “ortak paydada buluşmak”, “korumacı”, “ön yargıyı yenen bakış açısı”, olmak üzere 5 alt temada kategorize edilmiştir. Bu kategoriler ile ilgili bulgular aşağıda ele alınmıştır.

Türk Öğrencilerin Yabancı Uyruklu Öğrenciler Hakkındaki Görüşleri ve Algılarıyla İlgili Son Görüşme Verileri

Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algılarıyla ilgili son görüşme verilerine ilişkin oluşturulan kategoriler Şekil 7’de sunulmuştur.

Şekil 7: Yabancı Uyruklu Öğrenciler Hakkındaki Son Görüşme Verileri

Empati

Oyun oynatıldıktan sonra yapılan görüşmede katılımcı D ve E'nin görüşleri Şekil 8'de kavram ağı şeklinde sunulmuştur.

Şekil 8: Empati Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

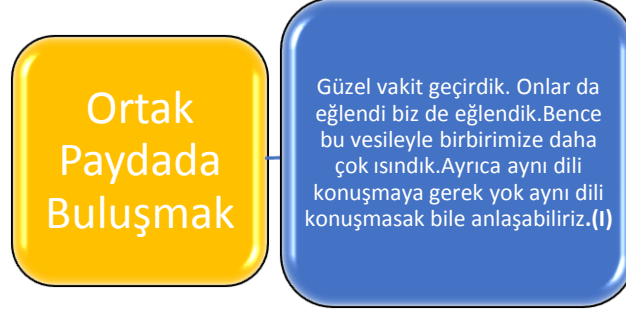
İlimli

Oyun oynatıldıktan sonra yapılan son görüşmede katılımcı A ve İ'nin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri Şekil 9'da kavram ağı şeklinde sunulmuştur.

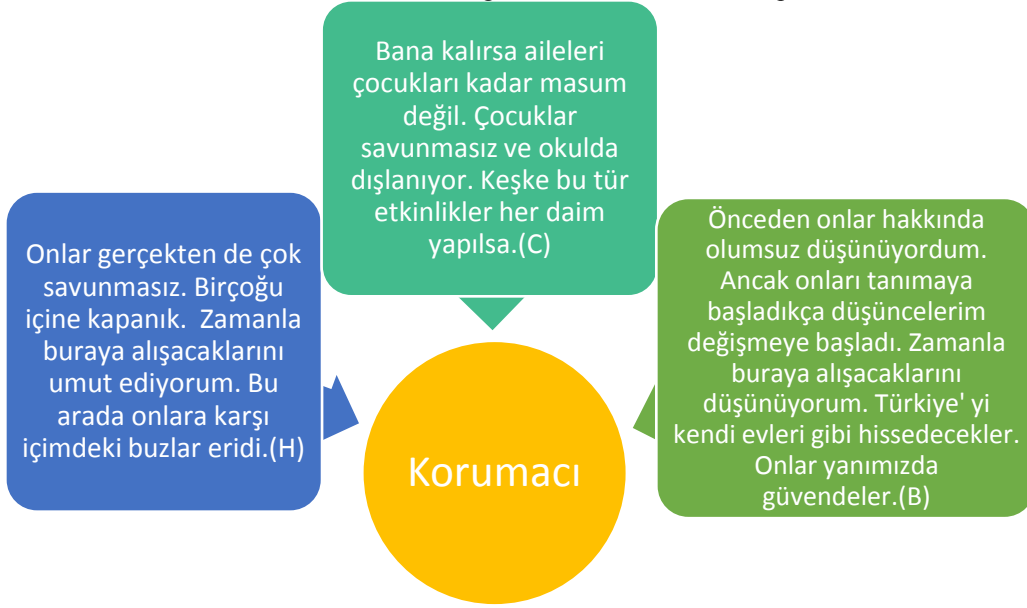
Şekil 9: İlimli Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

Ortak Paydada Buluşmak

Oyun oynatıldıktan sonra yapılan son görüşmede katılımcı İ'nin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri Şekil 10'da kavram ağı şeklinde sunulmuştur.

Şekil 10: Ortak Paydada Buluşmak Kategorisi Altında Verilen Cevaplar**Korumacı**

Oyunlar oynatıldıktan sonra yapılan görüşmede katılımcı B, C ve H'nin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri Şekil 11'de kavram ağı şeklinde sunulmuştur.

Şekil 11: Korumacı Kategorisi Altında Verilen Cevaplar**Ön Yargıyı Yenen Bakış Açısı**

Oyun oynatıldıktan sonra yapılan görüşmede katılımcı F ve G'nin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri Şekil 12'de kavram ağı şeklinde sunulmuştur.

Şekil 12: Ön Yargıyı Yenen Bakış Açısı Kategorisi Altında Verilen Cevaplar

SONUÇ VE TARTIŞMA

Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin görüş ve algılarına geleneksel çocuk oyunlarının etkisinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada; Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algıları ön görüşme ve son görüşme olarak değerlendirilmiş ve beşer kategori altında toplanmıştır.

Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algılarını içeren ön görüşme cevapları “şiddet”, “merhamet-acıma”, “maddi ve manevi yük”, “kırgınlık”, “kararsızlık” başlıkları altında kategorilendirilmiştir. Bu kategorilere göre, Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencileri; tehlike kaynağı, ülkemize maddi ve manevi zarar veren, bizim eğitim hakkımızı engelleyen, küfür etmek gibi olumsuz davranışları olan, ülkeleri için çabalamayıp kaçan bireyler olarak gördüklerini, bunun yanında onlara acıdıklarını ve onlar için üzüldüklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, Karagözoğlu'nun (2017) ortaokul öğrencilerine göre “yabancı uyruklu” adlı çalışması ile benzerlik göstermektedir. Karagözoğlu (2017), çalışmasında ortaokul öğrencilerinin yabancı uyruklulara ilişkin metaforik algılarını araştırmış ve geliştirilen metaforların ağırlıklı olarak olumsuz nitelendirilen (fakir, dilenci, kış, kuş, risk, yaprak vb.) benzetmelerden oluştuğunu tespit etmiştir.

Öğrencilere geleneksel oyunlarımız olan “Balık Ağı, Sırt Sırta Top Taşıma, Elden Ele, Ebe Tura 1.2.3” oyunları oynatıldıktan sonra Türk çocuklarının yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki görüşleri ve algılarını içeren son görüşme cevapları ise; “empati”, “ılımlı”, “ortak paydada buluşmak”, “korumacı”, “ön yargıyı yenen bakış açısı” başlıkları altında kategorilendirilmiştir. Bu kategorilere göre, Türk çocukları geleneksel oyunların oynatılması sürecinden sonra yabancı uyruklu çocuklarla daha iyi anlaşmaya başladıklarını, onlar hakkında daha olumlu düşündüklerini ve aynı dili konuşmasalar bile anlaşabileceklerini, ortak paydada buluşabileceklerini fark etmişlerdir. Buna ek olarak Türk çocuklarının yabancı uyruklu çocuklara daha korumacı ve misafirperver yaklaşımları görülmüştür.

Ülkemizde eğitim ortamı içindeki yabancı uyruklu çocukların gerek dil bilmemeleri gerekse Türk çocuklarının ön yargılı davranışları nedeniyle ötekileştirildiği, dışlandığı ve yalnızlığa itilmekte olduğu anlaşılmaktadır. Birçok kalıcı dostluk oyun arkadaşlığı ile kurulmaktadır. Toplumdaki sosyal barışın dinamiklerinden olan oyun komşuluğu, paylaşmayı geliştirir (Gökşen, 2014). Oynatılan geleneksel oyunlar sayesinde Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrenciler hakkındaki olumsuz düşünceleri kısmen de olsa olumlu yönde değişmiştir. Önceden yabancı uyruklulara karşı tek taraflı bir bakış, söylem söz konusuken oyunlar bir diyalog ortamı oluşturmuş; dolayısıyla ön yargılarda azalma olmuştur.

Toplumun geleceği olan çocuklar, oyunlarla beraber birtakım değerler kazanır. Çocuklara değer kazandırmadaki en iyi yöntem oyundur (Sümbüllü ve Altınışık, 2016). Bir toplumdaki bireyleri birbiriyle bütünleştiren, toplumun süreğenliğini sağlayan öğelerin başında değerler gelir. Değerler toplum içinde

birliği ve beraberliği oluşturarak çözümlene ve dağılımların önüne geçer. Değerler, toplumda kabul gördüğü için uygulanması ve devamlılığının sağlanması istenen manevi olgulardır. Kimi zaman yasaların bile yeterli gelmediği durumlarda toplumdaki birlikteliği, düzeni sağlayan, oluşabilecek olumsuz durumlarda toplumu ayakta tutabilen, huzuru ve güveni devamlı kılan ortak kabullerdir (Kırmızı, 2014).

Toplumdaki bireyleri bir arada tutan birlik ve beraberliği sağlayan değerler, oyunlar vasıtasıyla çocuklarda içselleştirilebilir. Kapsayıcı eğitim sayesinde oynattırılan oyunlar ile Türk öğrencilerde benlik algısı artarak empati duyguları gelişmiştir. Birlikte oynanan oyunlardan önceki olumsuz duyguların yerini ön yargıyı yenen bakış açısı almıştır.

Öneriler

- Ülkemizde kapsayıcı eğitim ile ilgili yapılan çalışmalar daha çok öğretmen ve yöneticilerle sınırlıdır. Bu nedenle, çocukları ve çocukların bireysel algı ve görüşlerini içeren bu tip çalışmalara daha fazla ihtiyaç vardır.
- Bu çalışma yedinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Oyunun birleştirici etkisi düşünüldüğünde bu tarz çalışmalar okul öncesinden liseye kadar uygulanabilir.
- Türk öğrenciler ile yabancı uyruklu öğrencilerin ortak bir öğrenme yaşantısının parçası olabileceği etkinlikler çoğaltılarak okullarda uygulanabilir.

Yazarlık Katkısı

Bu makaleye yazarlar eşit oranda (%50/%50) katkı sağlamıştır.

Etik Kurul Onay Bilgileri

Bu araştırmanın verileri 2019 yılında devlet okullarında bulunan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veriler toplanırken etik konulara özen gösterilmiştir. Çalışma, Asya Studies dergisine 2021 yılında gönderilmiştir fakat veriler 2019 yılına aittir. TÜBİTAK ULAKBİM TR DİZİN'in 2020 ve öncesi döneme ait çalışmalardan Etik Kurul İzni istenmeyebileceği yönündeki kararı doğrultusunda geçmişe yönelik etik kurul izni de alınamayacağından araştırma için etik kurul onay belgesi alınmamıştır.

KAYNAKÇA

- Bachelard, G. (1969). *Poetics of Space*. Boston: Beacon Press.
- Balkar, B.; Şahin, S. ve Işıklı Babahan, N. (2016). Geçici Eğitim Merkezlerinde (GEM) Görev Yapan Suriyeli Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(6), 1290-1310.
- Barlas, M. (2021). Mekân ve Varoluş İlişkisi Bağlamında Charles Simonds'un Küçük İnsan Meskenleri. *Art-e Sanat Dergisi*, 14(27), 124-144.
- Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989). Madde 31/ 1. <https://www.unicef.org/turkiye/media/7941/file/%C3%87HDS%20ve%20%C4%B0ihtiyari%20P rotokoller,%20Usul%20Kurallar%C4%B1%20ile%20%C3%87ocuk%20Haklar%C4%B1%20Komitesi%20Genel%20Yorumlar%C4%B1.pdf> adresinden 22.11.2021 tarihinde erişildi.
- Börü, N. ve Boyacı, A. (2016). Göçmen Öğrencilerin Eğitim-Öğretim Ortamlarında Karşılaştıkları Sorunlar: Eskişehir İli Örneği. *Electronic Turkish Studies*, 11(14), 123-158.
- Cirhinlioğlu, F. G. (2001). *Çocuk Ruh Sağlığı ve Gelişimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches*, (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Davey, L. (2009). The Application Of Case Study Evaluations. (Çev: Tuba Gökçek). *Elementary Education Online*, 8(2), 1-3.
- Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve İnsan. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 9-22.
- Er, A. R. ve Bayındır, N. (2015). İlkokula Giden Yabancı Uyruklu Çocuklara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Pedagojik Yaklaşımları. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 175-185.
- Gökşen, C. (2014). Oyunların Çocukların Gelişimine Katkıları ve Gaziantep Çocuk Oyunları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 0(52), 229-259.
- Karagözoğlu, N. (2017). Ortaokul Öğrencilerine Göre "Mülteci". (Ed. O. N. Akfırat, D. F. Staub ve G. Yavaş). *Current Debates in Education* İçinde (s. 507-527). Londra: IJOPEC Publication.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (15. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

-
- Kırmızı, F. (2014). 4. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Metinlerinde Yer Alan Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 217-259.
- Malouf, D. (1986). *12 Edmondstone Street*. Ringwood, Victoria, Australia: Penguin Books.
- Öymen Özak, N. ve Pulat Gökmen, G. (2009). Bellek ve Mekan İlişkisi Üzerine Bir Model Önerisi. *İTÜ Dergisi*, 8(2), 145-155.
- Özer, İ. (2004). *Kentleşme, Kentleşme ve Kentsel Değişme*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Özer, S.; Şirin, S. R. ve Oppedal, B. (2016). *Bahçeşehir, Türkiye'deki Suriyeli Yabancı Uyruklu Çocukların İncelenmesi*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi. <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/studier/ungkul/bahcesehir-study-report.pdf> adresinden 22.10.2021 tarihinde erişildi.
- Sakız, H. (2016). Göçmen Çocuklar ve Okul Kültürleri: Bir Bütünleştirme Çalışması. *Göç Dergisi*, 3(1), 65-81.
- Sümbüllü, Y. Z. ve Altınışık, M. E. (2016). Geleneksel Çocuk Oyunlarının Değerler Eğitimi Açısından Önemi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 2016, 73-85.
- Şeker, B. D. ve Aslan, Z. (2015). Eğitim Sürecinde Yabancı Uyruklu Çocuklar: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 8(1), 86-105.
- Türkan, H. K. (2018). İşlevsel Teori Bağlamında İskenderun Çocuk Oyunları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 0(65), 225-240.
- UNESCO (2005). *Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education For All*. Paris: UNESCO.
-

